

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani
vsak teden dvakrat, nam-
reč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti
4 fl., scer 3 fl., za pol leta
2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI.

V sredo 24. avgusta 1853.

List 68.

Gospodarske skušnje.

(*Mravlje od mladega drevja pregnati*) pripo- roča g. Pikelmayer, ud štajarske kmetijske družbe v ponvi nad žerjavico raztopljeno kolo fonijo (smolo, s katero se strune na goslih mažejo), kateri se toliko laškega olja prikuha, da zmes redka ostane in se ž njo drevo kaka 2 čevlja nad zemljo dobro namaže. Gosp. Pikelmayer pravi v časniku štaj. kmet. družbe, da je veliko poprej skušal, pa nič ni pomagalo tega mlademu drevju posebno škodljivega merčesa odpraviti; ti pomoček je po njegovih skušnjah gotov.

(*Pési perje oberati ni dobro*). Mesca avgusta (velicega serpana) kmetovavci radi perje oberajo pési za živinsko klajo. To pa pési slabo tekne, ktera potem na pol drobnejši ostane. Prepričati se tega je vsacemu lahko, ako se na ravno tisti njivi skušnja naredi, da se enim perje obere, drugim ne.

(*O griži čbel (Ruhr)*) smo brali v časniku Würce- burškem sledeče: Konec zime napada griža dosti- krat bčele, če se prehlade. Naj gotoviši pomoček, dokler bčele še na čišo letati ne morejo, je v panj postavljene in v vodi raztopljeni kandirani cukar (Kandiszucker), ki jih zgreje, drisko zapre in okrepcá, in vlažnost na se vleče. Kar so bčele po griži ognjusile, je treba čisto osnažiti, da se druge bolezní obvarjejo; naj bolje je, jih djati v drug panj, ako je to storiti mogoče. Po griži pogine dostó čbel; nikdar pa matica ne, kakor nekteri čbelarji krivo mislijo, ker se v njenem životu nikdar nesnaga nabi- rati ne more.

(*Sadnemu drevju se s pridom gnoji*), ako se okoli njega 2 ali 3 čevlje široko in 3 do 5 pavcov visoko šotnega pepéla (Torfasche) nasuje, in ti pepél z nepremočno gnojnico enkrat ali večkrat polije.

(*Pomoček zoper bramorja na vertih*). Vertnar Walter priporoča kot gotov pripomoček zoper bramorja, če se vert pognoji s svinskim gnojem ali s svinsko scavnico. Kmalo se prežene s tem škodljivi merčes. Walter pravi: „jez gnojím vsake 3 ali 4 leta s svinskim gnojem, in še 30 let ni duha ne sluha od tega merčesa“.

(*Spravljanje žita po novi viši*). Žito se spravi v sodce ali kište, ki so pokriti s premakljivim pokrovom, kateri jih varje svitlobe in vunanje vročine ali zmrzline. Ti sodci ali kište se postavijo po versti na skednji, ktereга polkni morajo biti dobro zaperti. Na to vižo se potrebuje za žito veliko manj prostora, in žito, čeravno zaperto in nikdar

premetano, ne zatuhne, in miši in druga žival ga ne more oskruniti.

Pregled kmetijstva po celi Evropi.

Po prof. dr. Hlubek-u.

(Dalje.)

Če se čez 93 milionov otrok do 15. leta, ki niso ne za kmetijstvo, ne za kako drugo rokodelstvo pripravni, in 4 milione duhovnov, vradnikov in vojakov v celi Evropi od vesoljnega števila prebivavcov odšteje, ostane čez 162 milionov ljudi, ki se pečajo s pridelovanjem mnogoverstnega blaga. In ker kmetijstvo dan današnji nekaj čez 73 milionov potrebuje, ostane čez 89 milionov, ki so ali obertniki, rokodelci ali tergovci, ali pa taki, ki postopaje le živé od kapitala.

V Evropi prevaguje poljedelstvo, ker na 100 poljedelcov spada 54 obertnikov. Le Angleško je stopilo iz te naravne razmere, ktera pa za- more le tako dolgo terpeti, dokler ostane tako re- koč Anglež gospodar kupčije vsega sveta.

Ako primerimo število velike klavne ži- vine s številom ljudstva po velicih evropskih državah, se razvidi, da na 100 glav velike klavne živine (goved) spada 185 ljudi na Angleškem, 221 na Rusovskem, 228 na Pruskem, 253 v našem cesarstvu in 232 na Francoskem, — tedaj 216 ljudi sploh cele Evrope.

To število kaže scer stan živinoreje, pa ne povžitka mesa v vsaki državi. Na Angleškem se iz gori rečenega razvidi, da je naj več živine v primeri z ljudstvom, in vendar je ni države v Evropi, ktera bi toliko klavne živine iz drugih de- žel (goved iz Holandskega, in svinskega mesa iz Hamburgu) jemala, kakor angleška dežela. To je živ dokaz, da na Angleškem naj več mesovja povžijejo.

Na Rusovskem je za Angleškem naj več živine v primeri z ljudstvom, in vendar se v nobeni deželi tako malo mesa ne povžije, kakor na Ru- sovskem.

Naj manj živine v primeri z ljudstvom je v našem cesarstvu; iz tega se razvidi, na kako niski stopnji je živinoreja v deželah austrianskega cesarstva, in lahko se zapopade, da tako obilo šte- vilo živine in kóž se mora vsako leto za naše de- žele v ptujih deželah kupiti; za klavno živino gré vsako leto 5 milionov goldinarjev, za kóže pa 4 milione v ptuje kraje.

Ako število goved primerimo z velikostjo se- nožet v posamnih državah, se iz te primere vidi, da na 100 oralov travnikov spada 161 goved na